

1 אחד הַדְּשׁוֹת, וְאַחַד יִשְׁנוֹת, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְכִי יִהְיֶה אוֹסֵר  
2 הַתְּדֻשׁוֹת, מִפְּנֵי שֵׁשׁ לַחֲשׁוֹשׁ שְׂמָא טַרַח בְּעִשְׂתִּין אָף שְׂלָא לְצוּרָר  
3 מְצוּדָה, וּמִתְרִי בְּיִשְׁנוֹת שְׁקִשְׁרִתָּן מוֹכַחַת שְׁנַעֲשׂוּ בְּהִלְכָתָם. אִלְמָא  
4 מִר - רַבִּי יְהוּדָה) כְּבֵר טַרַח אִינִישׁ - אָדָם עֲשׂוֹי לְטַרְחוֹ אָף שְׂלָא  
5 לְשֵׁם מְצוּדָה, וְכִר - וְרַבִּי מֵאִיר) כְּבֵר לֹא טַרַח אִינִישׁ שְׂלָא לְשֵׁם  
6 מְצוּדָה, וּמִכָּךְ שֵׁטַר שֵׁטַר הַלּוֹכִיכַּ שְׁהִדְבַר נַעֲשֶׂה לְשֵׁם מְצוּדָה.  
7 (שִׁינִי עֵבֶב"ז סִיפֻן) הַגְּמָרָא מוֹכִיחָה מְבַרְרִיתָּ שְׁלֹדְרֵי הַכֹּל אֵין  
8 אָדָם טַרַח שְׂלָא לְשֵׁם מְצוּדָה: וְהִשְׁתָּא דִּתְנִי אֲבוּהִי דְשִׁמְוֵאל כִּר רַב  
9 יִצְחָק, אִלּוּ הֵן יִשְׁנוֹת שְׁמוּתָר לְהַכְנִיסֵן בִּשְׁבֹּת, כֹּל שֵׁשׁ בְּהֵן רְצוּעוֹת,  
10 וּמְקוֹשְׁרוֹת עֵקֶן אוֹתִיּוֹת דִּלִּית וִירָד. וְאִלּוּ הֵן הַדְּשׁוֹת שְׂאִסּוֹר  
11 לְהַכְנִיסֵם בִּשְׁבֹּת, כֹּל שֵׁשׁ בְּהֵן רְצוּעוֹת וְלֹא מְקוֹשְׁרוֹת, הִרִי מְבוּאָר  
12 שְׁטַעֲם הָאִיסּוֹר בְּחֻדְשׁוֹת אִינוּ מְשׁוּם חֲשֵׁשׁ קָמִיעַ אִלָּא מִפְּנֵי שְׂאִסּוֹר  
13 לְקַשְׂרָם בִּשְׁבֹּת מִפְּנֵי שְׁקֵשֶׁר הַתְּפִלִּין קָבוֹעַ תָּמִיד וְאִינוּ עֲשׂוֹי  
14 לְהַתִּירוֹ, וְיֵשׁ אִיסּוֹר טַרַח בְּקִשְׁרִיתוֹ. אַבְל דְּכּוֹלִי עֲלָמָא - לְדַבְרֵי  
15 הַכֹּל לֹא טַרַח אִינִישׁ - אֵין אָדָם טַרַח דְּבַר שְׂלָא לְשֵׁם מְצוּדָה.  
16 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מְדוּעַ אֵי אִפְשָׁר לְהַכְנִיס בִּשְׁבֹּת תְּפִלִּין שְׂאִינָן  
17 קְשׁוּרוֹת, וְלִעֲנֵיבְנָהוּ מִיַּעֲבָב - וַיַּעֲשֶׂה עֲנִיבָה בִּרְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין,  
18 בְּמִקּוֹם הַקְּשָׁרִים. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אֲמַר רַב הִסְדָּא, וְאֵת אוֹמְרָת  
19 שְׁעִנִּיבָה פְּסוּלָה בְּתַפְלִין, וְאִינָה נַחֲשֶׁבֶת כְּקִשְׁרִיהָ, וְאִסּוֹר לְלַבּוֹשׁ  
20 וְלְהַכְנִיס תְּפִלִּין שְׂאִינָן קְשׁוּרוֹת. אֲבֵי אֲמַר, אֵין לְהוֹכִיחַ מִתְּבַרְרִיתָא  
21 שְׁעִנִּיבָה פְּסוּלָה בְּתַפְלִין, כִּי רַבִּי יְהוּדָה הָאִסּוֹר לְהַכְנִיס תְּפִלִּין  
22 שְׂאִינָן מְקוֹשְׁרוֹת, לְמַעֲמִיָּה, דְּאֲמַר עֲנִיבָה, קְשִׁירָה מְעַלְיָתָא הִיא -  
23 עֲנִיבָה הִיא בְּכָל שֶׁר גְּמוּר, לְעִיבִים עֲלֵי שְׂמֹם מֵלֹאכַת קוֹשֶׁר.  
24 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: הִרִי מְדַבְרֵי אֲבֵי יֵשׁ לְדוּקִי מְעַשָּׂא שְׁלֹדְרֵי רַבִּי  
25 יְהוּדָה אֵי אִפְשָׁר לְעַנּוֹב תְּפִלִּין בִּשְׁבֹּת, הוּא רַק מְשׁוּם דְּעִנִּיבָה,  
26 קְשִׁירָה מְעַלְיָתָא הִיא - הִרִי הִיא כְּשֶׁר גְּמוּר, הָא לֹא הִכִּי - אַבְל  
27 אִם לֹא כֵן, עֲנִיבָה - הִיא רְשָׁא לְעַנּוֹב אֶת רְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין,  
28 וּלְצֹאת בְּהֵן יְדֵי מְצוּתָן. וְקִשְׁהָ, וְהָאֲמַר רַב יְהוּדָה בְּרִיהִי דְרַב שְׁמׁוּאֵל  
29 כִּר שִׁילַת מְשָׁמִיָּה דְרַב, קְשֶׁר שְׁל תְּפִלִּין, הִלְכָה לְמַשָּׁה מִסִּינִי הוּא -  
30 צוּרַת עֲשִׂיתָיו נֶאֱמָרָה בְּהִלְכָה לְמַשָּׁה מִסִּינִי, שְׁצָרִיק בְּצוּרַת  
31 בְּצוּרַת אוֹתִיּוֹת דִּלִּית וִירָד, וְכֵן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית שֶׁל רֹאשׁ אוֹת שִׁינִי.  
32 וְאֲמַר רַב נֶחֱמִי, וְנִיזְיִהֵן - נִי הָאוֹתִיּוֹת, כְּלוּמָר, הִיכַר הָאוֹתִיּוֹת  
33 הַעֲשִׂיּוֹת בְּקִשְׁהָ, צָרִיק לִפְנוֹת לְכֵר - כִּלְפִי חוּץ. וְאִם כִּי הִיאֲךָ אִמַּר  
34 אֲבֵי שְׂרִשָׁא לַעֲשׂוֹת עֲנִיבָה בִּרְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין, וְהִרִי אֵין בְּעִנִּיבָה  
35 צוּרַת אוֹתִיּוֹת דִּלִּית וִירָד. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: שְׂאֵבִי הַכְּשִׁיר בְּאוֹפֵן  
36 דְּעִנִּיבָה לְהוֹ בְּעֵין קְשִׁירָה דִּירְדוֹ - שְׁעוּשָׁה אֶת הָעֲנִיבָה שְׁלֵהֶם בְּצוּרַת  
37 הָאוֹתִיּוֹת, כִּפִּי שְׁהִיָּה עוֹשָׂה אִם הִיָּה קוֹשֶׁרֶם.  
38 הַגְּמָרָא מְבַאֵרָה הֵיתֵר לְקִיחַת מֵאֲדָם שְׂאִינוּ מוֹמַחָה: אֲמַר  
39 רַב הִסְדָּא אֲבִיר רַב, הַלּוֹקָה חֲרֵבָה תּוֹגֵל תְּפִלִּין מִמֵּי שְׁאִינוּ יְדוּעַ לְנוּ  
40 כְּמוֹמָקָה, כִּי לְחֹזֶר לְמִלְכָּם, וּבְרַצּוֹנוֹ לְכַרֵּר אֶת כְּשָׁרוֹתָם, בּוֹדֵק  
41 שְׁתֵּימִם שְׁל יָד - פְּרִשְׁיוֹת שֶׁל שְׁנֵי תְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְאַחַת שְׁל רֹאשׁ -  
42 וּפְרִשְׁיוֹת שֶׁל תְּפִלִּין אֶחָד שֶׁל רֹאשׁ, אוֹ שִׁבְדוֹק שְׁתֵּימִם שְׁל רֹאשׁ  
43 וְאַחַת שְׁל יָד, וְעַל יָדִי כִּךְ שְׁבִדוֹק פְּרִשְׁיוֹת מְשֻׁלַּשׁ בְּתֵימִם הוֹחֹזֵק  
44 הַסּוֹפֵר שִׁכְתָּבָם כְּמוֹמַחָה, וְאֵין צָרִיק לְבִדּוֹק אֶת שְׂאֵר הַתְּפִלִּין.  
45 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מְדוּעַ טַעֲמֹו שֶׁל רַב, מַה נִּפְשָׁךְ, אֵי - אִם דְּבַר בְּרו

## המשך ביאור למס' עירובין ליום חמישי עמ' א

1 מַחֲשִׁיךְ עָלֵיהֶן – יעמוד שם וישמור עליהם עד שתחשך וּמִבֵּיָאן –  
2 ואז יביא בידו את כל זוגות התפילין. שמכיון שאף אם יכניסן זוג  
3 זוג צריך לטרוח ולחזור לשדה משתחשך להביא את התפילין  
4 שנשארו שם, לא התירו לו ללבוש תפילין בשבת לצורך הצלת  
5 מקצתן.  
6 שנינו במשנה: וּבִסְפָּנָה מְכַסֵּן וְהוֹלִיךְ לוֹ. הגמרא מקשה מברייתא  
7 שלמדנו ממנה הנהגה אחרת בשעת הסכנה. מקשה הגמרא:  
8 וְהִתְנִיָּא, וּבִסְפָּנָה מוֹלִיכֵן פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת – שקודם  
9 שיעבירם ארבע אמות יעמוד לנוח, ויחזור וילך פחות מארבע  
10 אמות ושוב יעמוד לנוח, וכן יעשה עד שיגיע למקום המשתמר.

11 מתרצת הגמרא: אָמַר רַב, לֹא קָשְׁיָא הָא – המשנה עוסקת בִּסְפָּנָה  
12 גוֹיִם שגזרו על ישראל שלא להניח תפילין, ואם ימצאוהו  
13 כשתפילין בידו, יהרגוהו. ולכן בכל הדינים שהוזכרו במשנה, בין  
14 המוצא זוגות אחדים של תפילין ובין המוצא תפילין מרובות,  
15 בשעת הסכנה מכסן כדי שלא יהיו מוטלים בבזיון, ומשאירם  
16 במקומם. וְהָא – והברייתא ששנינו בה שיוליך את התפילין פחות  
17 פחות מארבע אמות, עוסקת בִּסְפָּנָה לְסָטִים גוֹיִם, שהמוצא צבתיים  
18 או כריכות וירא להחשיך בשדה מפני סכנת הליסטים ששם,  
19 מוליכן פחות פחות מארבע אמות, ולא ישאירם בשדה כדי  
20 שהליסטים לא יבזום.

# עירובין דף צו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קלז

רבי יהודה שעל ידי שיתן את החבית מחבירו לחבירו יכול להוציאה מחוץ לתחום.  
מתרצת הגמרא: אָמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשּׁוּם לֹא קָמָא הָבָא בְּמֵאָה עֶשְׂרִים – כאן במשנה, במה מדובר, בְּמֵעָרָן – שמערה את המים מִחֵבִית של חבירו לְחֵבִית שלו. כלומר, שמוליכים את המים עד שמגיעים לסוף תחומה של החבית הראשונה, ושם מעבירים את המים לחבית אחרת ונושאים אותה עד סוף תחומה, וכך עושים תמיד עד שמגיעים המים למקומו של האדם הצריך להם. וכל פעם שיוציאים המים חוץ לתחום, יוצאים הם בחבית השייכת לאדם שרשאי להלך למקום הזה. ואף שהמים יוצאים חוץ לתחום שבינתן, משנתנו היא רבי יהודה, וְרַבִּי יְהוֹדָה לְמִצְוֵה דְאָמַר, מִים אֵין בְּהֶם מָקָשׁ – אין הם חשובים לקנות שבייתה אצל בעליהם הראשונים, אלא כל אדם מותר להוליכן כרגליו, ולכן אף אם יוציאים חוץ לתחום שביית בעליהן הראשונים, אין בכך איסור. דָּתֵנּוּ – וכפי ששינונו בסיום המשנה בביצה (שם) שאשה ששאלה מחברתה ביום טוב מים, כדי לעשות עיסה או כדי ליתנם בתבשיל, רַבִּי יְהוֹדָה פּוֹמֵר בְּמִים שֶׁלֹא חָל עליהם איסור תחומין. כלומר, שהאשה ששאלה מים, מותרת להוליך את עיסתה או תבשילה עד מקום שהיא עצמה מותרת ללכת, מִכֵּינִי שְׁמִים אֵין בָּהֶן מָקָשׁ ולא קנו שבייתה אצל הבעלים, ואינם אוסרים מלהוליך את העיסה או התבשיל חוץ לתחומה של הבעלים ושהיא השכנה שהשאלה אותם.  
במשנה נחלקו חכמים על רבי יהודה ואמרו לו שאסור להוציא את החבית מחוץ לתחום שומרת לבעליה ללכת. מבררת הגמרא: ולפירוש זה שדברי רבי יהודה נאמרו במערה מחבית לחבית, מֵאָה – מה הפירוש בדברי חכמים שלא תִּהְיֶה זו יותר מרגלי בעליה, הרי אין לפרש שהכוונה לחבית, שהרי בזה גם רבי יהודה מודה ואף הוא לא התיר להוליך את החבית חוץ לתחום ואלא לערות את המים לחבית אחרת. מתרצת הגמרא: כוונת חכמים שלא יִהְיֶה כֹה שָׂקוֹ, כלומר, שלא יוליך את המים שבתוך החבית, למקום רחוק יותר מִרגְלֵי הַבְּעֵלִים – יותר מהמקום שהבעלים מותרים ללכת. וחכמים לשיטתם במשנה בביצה (שם) שהאשה ששאלה מחברתה ביום טוב, מים כדי להוסיף לתבשיל או לעיסה, הרי דין העיסה או התבשיל שאסור להוליכו אלא למקום ששתי הנשים מותרות ללכת, לפי שלשתיהן יש חלק בעיסה או בתבשיל. הגמרא מקשה: אִמְרַי דְּשִׁמְעַת לִיה – מה שיכולים אנו לומר, ששמענו לְרַבִּי יְהוֹדָה שמים אין בהם ממש, הוא רק הִיכָא דְבִלְעִין בְּעֵיפָה – במקום שהמים נבלעו בתוך העיסה ואינם ניכרים בפני עצמם, אבל הִיכָא דְאֵיתְנָהּ בְּעֵינֵיהּ – שהמים עומדים בפני עצמם, מִי שִׁמְעַת לִיה – האם שמעת שיאמר כן שמים אין בהם ממש, הרי הַשָּׁמָיִם – מעתה יש לתמוה, שאם בְּקִדְרָה אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה לֹא בְּמִלִּי – שאין המים בטלים וכפי שיתבאר להלן, וכי בְּעֵינֵיהּ בְּמִלִּי – כשהמים בפני עצמם נאמר שיהיו בטלים. אלא בהכרח שלא אמר רבי יהודה שמים אין בהם ממש אלא בעיסה ותבשיל שהמים בלועים בתוכם. דָּתֵנָּה – שכן שינונו בברייתא רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר מִים וְנִמְלַח בְּמִלִּין בְּעֵיפָה, מפני שאינם ניכרים בה, ודינם כדין העיסה ורשאים להוליכם ביום טוב עד מקום שבעלת העיסה יכולה ללכת, וְאֵין הם בְּמִלִּין כשנתונים בְּקִדְרָה, מִכֵּינִי רִמְקָה העשוי מהמים, וניכר בקדירה. ואם השאלה מים לשכנתה כדי שתשימם בקדירתה, הרי הקדירה כרגלי שתיהן ואין להוליכה אלא למקום ששתייהן יכולות ללכת.  
לאחר שנדחו דברי ריש לקיש בשם לוי סבא, ואי אפשר להעמיד את המשנה שרבי יהודה כשיטתו בביצה. הגמרא מתרצת את דברי רבי יהודה שהתיר את טלטול החבית חוץ לתחום, באופן אחר: אָלָא אָמַר רַבָּא הָבָא במשנתנו שרבי יהודה התיר לטלטל מים חוץ לתחום על ידי שיעבירו חבית מאדם לחבירו, בְּחֵבִית שִׁבְתָּהּ שְׁבִיתָהּ וּמִים שֶׁלֹא קָנוּ שְׁבִיתָה עֶשְׂרִים – מדובר בחבית שקנתה שבייתה אצל בעליה וכשמעבירה מאדם לאדם אכן

אביי מקשה על תירוצו של רב: אָמַר לִיה אֲבִי לרב, בְּמֵאָה אִוְקִימָה לְמִתְנִין – במה העמדת ובארת את משנתנו, בְּסִפְנָה עוֹבְדֵי גִלּוּלִים ו-גוֹיִם) שגורו שלא להניח תפילין, אם כן אִימָא סִיפָא – אמור ובאר את הסיפא של המשנה, ששינונו רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בשעת הסכנה אינו מכסה את התפילין, אלא נוֹתֵן לְחֵבִירוֹ העומד בסמוך לו, וְחֵבִירוֹ לְחֵבִירוֹ וכן הלאה, וכל אחד מהם יעבירן פחות מארבע אמות, עד שייגיעו למקום המשתמר. וקשה, שאם מדובר בסכנה של גזירה על הנחת תפילין, הרי מִכָּל שָׂקֵן שבאופן זה שנותן לחבירו וחבירו לחבירו, דְּאִוּשָׁא מִלְתָּא – שישמע הדבר ויתפרסם יותר ויודע לגוים ויהרגוהו.  
מתרצת הגמרא: תַּסְוִי מִיִּתְפָּרָא וְהָכִי קָתַנִּי – יש ללמוד את המשנה כאילו היא חסירה, וכך יש לשנות בה, בְּמָה דְּבָרֵי אֲמִוּרִים שמכסן והולך לו, בְּסִפְנָה עוֹבְדֵי גִלּוּלִים שגורו על התפילין, אֲכַל בְּסִפְנָה לִסְמִים גוֹיִם, שיש לחשוש שיבוז את התפילין אם ימצאום, מוֹלִיכִין פָּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת ומכניסם למקום המשתמר. ועל דִּין זה שנוסף במשנה, שינונו שְׂרָפִי שְׁמַעוֹן חולק ואָמַר, נוֹתֵן לְחֵבִירוֹ וכו' ואין הוא עצמו רשאי להוליכם פחות פחות מארבע אמות.  
מבררת הגמרא: בְּמֵאָה מִיִּתְפָּלִי – במה נחלקו תנא קמא ורבי שמעון. מֵר – ו-תנא קמא סָבַר, שלהכניס את התפילין על ידי שיוליכם בעצמו פָּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת עֲדִיף מאשר להכניסם על ידי כמה בני אדם כשאחד מעבירם לשני וכן הלאה. דְּאִי אֲמַרְתָּ נוֹתֵן לְחֵבִירוֹ וְחֵבִירוֹ לְחֵבִירוֹ, אָוּשָׁא מִלְתָּא דְשִׁבְתָּ – יתפרסם הדבר ויהיה בכך לזלזול בכבוד השבת. וְאִר – ורבי שמעון סָבַר שלהכניס את התפילין על ידי שנוֹתֵן לְחֵבִירוֹ וחבירו לחבירו, עֲדִיף מלהוליכם פחות פחות מארבע אמות, דְּאִי אֲמַרְתָּ מוֹלִיכִין פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, יש לחשוש, וְיִמְנִין דְּלֹא אֲרַעְתִּיהּ וְאֵתִי לְאֵתוּיָנָהּ – שפעמים שלא ישים אל לבו ויבא להוליכם אֲרַבַּע אַמּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרָפִים ויחלל את השבת באיסור תורה. מכיון שמוליכים פעמים רבות כל פעם פחות מארבע אמות, יש לחשוש שמא פעם אחת יטעה ולא ישים לבו שהעביר מרחק רב מדי. אבל כשמוליך את התפילין על ידי כמה בני אדם, וכל אחד מוליך את החפץ בתוך ארבע אמותיו, אין לחשוש לכך, שמכיון שיש שם הרבה אנשים, כל אחד יזכיר לחבירו ולא יבוא לידי מבשול.  
שינונו במשנה: וְכֵן בָּנֵה הנמצא בשדה וצריך להכניסו לבית, נותנו לחבירו וחבירו לחבירו.  
שואלת הגמרא: בָּנֵה, מֵאָה בְּעֵי הָתֵם – מה עושה שם בנו, וכיצד הגיע לשדה בשבת. משיבה הגמרא, דְּבִי מְנַשֶּׁה תִּנָּא, שמדובר בְּשִׁילְדוֹתָ אֲמֹ בְּשָׂדֶה בשבת, וצריך להכניסו לעיר, מפני שהאזיר שבשדה קשה לתניוק. ונותנו לחבירו וחבירו לחבירו ואפילו הם נאח אנשים עד שמגיע לבית. מבררת הגמרא: וּמֵאָה – מה החידוש בכך שהתירו להכניסו אֲפִילוּ הֵן מֵאָה אנשים המעבירים את התניוק מאחד לחבירו. מתרצת הגמרא: שהחידוש הוא דְּאֵף עַל בָּנֵה דְקִשָּׁא לִיה דָּא – שקשה לו לתניוק שיטלטלוהו מיד ליד, אֲפִילוּ הָכִי הָא עֲדִיפָא – אופן זה של הכנסה מהשדה לבית על ידי אנשים רבים עדיף מאשר יטלטל את בנו התניוק בעצמו פחות פחות מארבע אמות, שמא ישכח ויעביר ארבע אמות ברשות הרבים, וכפי שנתבאר לעיל.  
שינונו במשנה: רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר נוֹתֵן אֲדָם חֵבִית לחבירו וחבירו לחבירו ומותר להביאה בדרך זו אפילו חוץ לתחום, הגמרא מבארת מדוע לא עוברים בכך על איסור תחומין.  
מקשה הגמרא: וְלִית לִיה לְרַבִּי יְהוֹדָה – וכי אין רבי יהודה סובר לָהּ דָּתֵנּוּ (ביצה לו) שלגבי איסור תחומין דִּין הַבְּהֵמָה וְהַבְּלִים, בְּרִגְלֵי הַבְּעֵלִים – כפי דין בעליהם. כלומר, שהשואל או לוקח בהמה או בליים מחבירו ביום טוב, אינו יכול להוליכם אלא למקום שבעליהם רשאים ללכת, מפני שדין הבהמה והכלים שווה לדין בעליהם, ואם בעליהם עירבו למזרח, השואל מהם את הבהמה או הכלים אינו יכול להוליכם למערב, וכן להיפך. וקשה, כיצד אמר

מוציאה חוץ לתחומה, אלא שהמים לא קנו שביתה מפני שמילאם  
 היום ממעי הנובע או מנהר הנמשך. ואף שאינו רשאי להוציא את  
 החבית חוץ לתחום בפני עצמה, כאן שהחבית מלאה מים מותר  
 להוציאה, מכיון שהמים לא קנו שביתה והנושאם רשאי להוליכם  
 לכל מקום שהוא רשאי ללכת, אף את החבית מותר להוציא,  
 דקפלה חבית לגבי מים מפני שהמים הם העיקר והחבית תפילה  
 אליהם. כדקפלה (שבת צ"ג) לגבי החיוב על מלאכת הוצאה, המוציא  
 מרשות היחיד לרשות הרבים, את האדם התיי שאין חיוב על  
 הוצאתו כיון שהוא נושא את עצמו, כשהוא מוטל במוטת שחייבים  
 על הוצאתה כשהיא בפני עצמה, פטור לא רק על הוצאת האדם  
 אלא אף על המוטה, מפני שהמוטה תפילה לו – לאדם המוטל בה,  
 שהרי מוציאה רק עבורו. וכן המוציא אוכלין שהם פחות מבשעור  
 שאין חיוב בו על הוצאתם, כשאוכלים אלו מונחים בקלי, שהוא  
 דבר שהיבים על הוצאתו כשהוא בפני עצמו, פטור לא רק על  
 הוצאת האוכלים אלא אף על הוצאת הקלי, מפני שהקלי תפיל לו  
 – לאוכל, מפני שלא הוציא את הכלי אלא עבור האוכל. ואף  
 במשנתנו כיון שעיקר הצורך של ההולכה חוץ לתחום היא בשביל  
 המים, החבית בטלה למים, ומותר להוליכה למקום שמותר  
 להוליך את המים. וחכמים במשנה חולקים על רבי יהודה וסוברים  
 שגם באופן זה, אין להוליך את החבית יותר מרגלי בעליה, מכיון  
 שאין היא בטלה לגבי המים.  
 הגמרא מקשה על עיקר התירו של רבי יהודה להוליך חבית  
 מחוץ לתחום על ידי העברתה מאדם לאדם: מתיב רב יוסף,  
 שנינו בברייתא רבי יהודה אומר בשנייה שחנתה בבקעה ואין  
 להם מים, מפני צערם התירו להם חכמים, שנותן אדם חבית  
 להכיריו ויכיריו להכיריו ויוציא את המים חוץ לתחום עד שיביאם  
 לאנשי העיריה. ומדייק רב יוסף, בשנייה אין – כן, כלומר,  
 בשיירא שמרובים הם שצריכים למים, הקילו להתיר להוליך את  
 המים באופן זה, אבל שלא בשנייה, לא הקילו חכמים ואסור  
 להוציא את החבית חוץ לתחום. וקשה, שבברייתא מבואר שרק  
 בשיירא הקילו, ואילו במשנה התיר רבי יהודה אף שלא בשיירא.  
 מתרצת הגמרא: אלא אומר רב יוסף כי תנן נמי בכתובות – גם  
 מה ששנינו במשנתנו שרבי יהודה מתיר להוליך את החבית חוץ  
 לתחום בשנייה תנן – שנינו כן דוקא בשיירא. ומדובר בחבית  
 שקנתה שביתה ומים שלא קנו שביתה וכתירו רבא לעיל. ולגבי  
 שיירא התירו לומר שהחבית תבטל למים שלא קנו שביתה,  
 ומותר להוציאה חוץ לתחום. וחכמים אסרו להוציא את החבית  
 חוץ לתחום אף באופן זה. אבל שלא בשיירא, אף לדברי רבי  
 יהודה לא התירו להוליך את החבית חוץ לתחומה, ואין אומרים  
 שתבטל למים שבתוכה.  
 אביי מתיר את קושיית רב יוסף באופן אחר: אביי אומר, בשנייה,  
 מותר להביא להם מים [על ידי שיעביר חבית מאדם לאדם] אפילו  
 בחבית ששקנתה שביתה ומים ששקנו שביתה ומוציאם כעת חוץ  
 לתחומם, שלא אמרו אסור תחומים באופן זה. אבל שלא בשנייה,  
 מותר להביא מים בחבית ששקנתה שביתה, ומים שלא קנו שביתה,  
 שמכיון שהמים לא קנו שביתה, בטלה החבית אליהם ויכול  
 להוליכם אפילו חוץ לתחום, וכתירו רבא לעיל. ומשנתנו  
 שהתיר בה רבי יהודה להעביר חבית עם מים אפשר להעמידה  
 אפילו שלא בשיירא, כפי שמשמע ממשטות לשון המשנה שלא  
 חילקה בכך.  
 רב אשי מבאר את משנתנו באופן אחר: רב אשי אומר הקא  
 במשנתנו בחבית דהפקר עסקינן ומים דהפקר עסקינן – מדובר  
 שהחבית והמים הם הפקר, ולכן אין הם קונים שביתה וכל אדם  
 יכול להוליכם למקום שהוא רשאי ללכת, ולכן יכול להעביר את

החבית חוץ לתחום על ידי אדם שרשאי ללכת לשם. שואלת  
 הגמרא: ומאחר וביארנו את המשנה בחפצי הפקר, מאן אומר לו  
 – מי אלו שחולקים על רבי יהודה וסוברים שחבית ומים של  
 הפקר קונים שביתה במקומם ואסור להוליכם חוץ לתחומם.  
 משיבה הגמרא: רבי יוחנן בן נורי היא, דאמר שכל חפצי הפקר  
 קונים שביתה במקום שבו הם עומדים בכניסת השבת, אף שאין  
 להם בעלים המכוונים להקנות להם שביתה זו. ולפיכך אם זכה  
 בהם אדם בשבת אינו רשאי לטלטלם יותר מאלפיים אמה לכל  
 רוח, אפילו אם הניח עירובי תחומין לצד מסוים. ונאמר – ומזה  
 פירוש הדברים שאמר רבי יוחנן בן נורי לא תהליך זו יותר מרגלי  
 הפקלים, הרי מאחר והחבית ומים של הפקר, אין להם בעלים,  
 אלא פירוש דבריו, שלא יהלכו חבית ומים אלו אפילו שהם של  
 הפקר, יותר מכלים שיש להם בעלים, שכשם שכלים שיש להם  
 בעלים אין רשאים להוליכם יותר מאלפיים אמה ממקום שבתית  
 בעליהם, כך חבית של הפקר לא תהליך יותר מאלפיים אמה  
 ממקום שבתיתה.

## משנה

במסכת שבת (ו) שנינו ארבע רשויות לענין שבת, רשות היחיד,  
 רשות הרבים, כרמלית, ומקום פטור. מהתורה אסור להוציא או  
 להכניס בשבת חפץ מרשות היחיד לרשות הרבים, וחכמים אסרו  
 גם הוצאה או הכנסה מרשות היחיד או רשות הרבים לכרמלית.  
 במשנתנו יתבאר אופנים שמותר להכניס מרשות לרשות,  
 ואופנים שגזרו בהם חכמים על אף שאין בהם איסור תורה, שמא  
 יגיע לאיסור תורה.  
 היה קורא בספר קדוש על האיסקופה – מפתן הכניסה לבית,  
 ונתגלגל קצה הספר מידו לרשות הרבים, וקצהו השני עדיין בידו,  
 גוללו אצלו – מחזיר את קצה הספר אליו.  
 היה קורא בספר בראש הגג – שהוא רשות היחיד, ונתגלגל קצה  
 הספר מידו לאויר רשות הרבים, וקצהו השני תפוס בידו, עד שלא  
 הגיע לעשרה טפחים סמוך לקרקע רשות הרבים, גוללו – מחזיר את  
 קצה הספר אצלו לראש הגג, כיון שאויר רשות הרבים למעלה  
 מעשרה טפחים אינו נחשב לרשות הרבים. אך משנהגוע לעשרה  
 טפחים סמוך לקרקע רשות הרבים, אסור לגוללו אליו, אלא להפכו  
 על הבהב – שהאותיות יהיו כלפי הכותל, כדי שלא יהא מוטל  
 בבזיון כל כך. רבי יהודה אומר, אפילו אין מוטל – מרוחק קצה  
 הספר מן הארץ אלא כמלא פה – כלשהו, שלא נח ברשות  
 הרבים, גוללו אצלו. רבי שמעון אומר, אפילו אם מונח קצה הספר  
 בארץ עצמו – ברשות הרבים, גוללו אצלו, כיון שאין לדבר האסור  
 רק משום שבות – מדרבנן, העומד באיסורו בפני כבודו של כתבי  
 הקודש, שחכמים ביטלו את גזירתו במקום כבוד ספרי הקודש,  
 וחתירו להחזירו אצלו.

## גמרא

שנינו במשנה, היה קורא בספר על האיסקופה, ונתגלגל הספר  
 מידו, גוללו אצלו. הגמרא מבררת באיזה איסקופה מדובר.  
 מבררת הגמרא: היא – זו האיסקופה, היכי דמי – באיזה אופן  
 מדובר, אילימא – אם נאמר שמדובר באיסקופה שהיא רשות היחיד  
 – שגבוהה עשרה טפחים ורחבה ארבעה על ארבעה טפחים, וקמה  
 – ולפניה עוברת רשות הרבים, ולשם התגלגל קצה הספר, ולא  
 גזרינן – ואינו גזרים לאסור להחזירו אליו, מחשש דילימא נפול –  
 שזא יפול כולו לרשות הרבים, ונתיי לאתני – ויבוא להביאו חזרה  
 אליו לאיסקופה שהיא רשות היחיד, ויהא חייב חטאת על כך,